

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2016

Laxå kommun

Karin Jäderbrink
Certifierad kommunal
revisor

Anita Agefjäll
Auktoriserad revisor

Kim Gustafsson
Stina Björnram
Revisionskonsult

April 2017

pwc

Innehåll

1.	Sammanfattning.....	2
2.	Inledning.....	3
2.1.	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2.	Revisionskriterier	4
3.	Granskningsresultat.....	5
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	5
3.1.1.	Iakttagelser.....	5
3.1.2.	Revisionell bedömning	6
3.2.	God ekonomisk hushållning.....	6
3.2.1.	Iakttagelser.....	6
3.2.2.	Revisionell bedömning	7
3.3.	Rättvisande räkenskaper	7
3.3.1.	Iakttagelser.....	7
3.3.2.	Revisionell bedömning	10

1. *Sammanfattning*

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens årsredovisning för 2016. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2016.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- **Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?**

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen med undantag för redovisning av flyktingverksamheten. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans och underskott från tidigare år har återhämtats tidigare. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed med några avvikelser. I rapportens delkapitel framgår utvecklingsområden.

- **Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?**

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2016 är uppfyllda.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall delvis är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten exkluderat bolagen. De verksamhetsmässiga målen för 2016 är delvis uppfyllda.

- **Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?**

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande med **undantag** för redovisning av erhållna medel för flyktingverksamheten.

Årsredovisningen är upprättad enligt god redovisningssed. Laxå kommun avviker dock från god redovisningssed när det gäller redovisning av ersättningar för flyktingverksamheten. Under året har kommunen erhållit medel från Migrationsverket och den del som inte förbrukats har balanserats över till kommande år och finns upptagna i balansräkningen. Beloppet är väsentligt varför årsredovisningen inte ger en rättvisande bild över årets resultat.

Årsredovisningen bör därför korrigeras före den fastställs av fullmäktige.

2. Inledning

I lag om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är styrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9 a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Granskning av ev. resultatsammanställning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten omfattas inte av denna granskning.

Nämndernas rapportering till fullmäktige har granskats såsom den presenteras i årsredovisningen.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens/landstingets ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionssed med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktas i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2017-03-19. Justeringar har skett löpande. Kommunstyrelsen fastställer årsredovisningen 2017-03-29 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2017-04-19.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef.

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Iakttagelser

Utveckling av kommunens verksamhet

I förvaltningsberättelsen redovisas i allt väsentlig om väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret. Detta kan dock tydliggöras med egen rubrik "händelser av väsentlig betydelse".

Av årsredovisningen framgår i viss omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information.

Förvaltningsberättelsen innehåller även information om andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten. Intern kontroll redovisas per nämnd och styrelse.

Ekonomiska nyckeltal redovisas samt till viss del nyckeltal för verksamheten i respektive nämnds redogörelse. Detta kan dock tydliggöras.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och verksamhet.

Investeringsredovisning

Årets investeringar redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om budgetavvikelser för större investeringar lämnas kortfattat i förvaltningsberättelse och per projekt i tabellform.

Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns i allt väsentligt men avvikelser har noterats i kassaflödesanalys, mot anläggningsregister samt i not vilket påtalats.

Vi förordar en tydligare beskrivning och analys samt kommentarer för avvikelser i förhållande till budget samt att det finns en uppföljning av större projekt avseende total budget, total kostnad samt prognos. Ingen jämförelse görs för föregående år vilket också förordas.

Driftredovisning

Utfallet av kommunens driftverksamhet redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om orsaker till nämndernas budgetavvikelser lämnas i tabellform samt i text per nämnd. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns i allt väsentligt. Smärre differens på finansförvaltningen noteras. Upplysningar lämnas om nämndernas budgetavvikelser.

Utfallet för verksamheterna är -2,9 mnkr i förhållande till antagen nettobudget. Prognosen vid delåret var -2,5 mnkr. Såsom i delåret är det Social och omsorgsnämnden som redovisar negativt resultat motsvarande -4,7 mnkr. Orsaker som beskrivs är ökade behov inom framförallt hemtjänsten.

Balanskravsresultat

Förvaltningsberättelsen innehåller en balanskravsutredning i enlighet med KRL.

I och med årets resultat redovisas en ekonomi i balans för år 2016.

I förvaltningsberättelsen lämnas upplysningar om tidigare års underskott. Inför 2016 hade kommunen inga återstående negativa resultat att återställa då 2014 års resultat reglerade det återstående underskotten från föregående år.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Förvaltningsberättelsen innehåller en utvärdering av ekonomisk ställning, mål, nyckeltal form av soliditet, låneskuld, pensioner mm utvärderas.

3.1.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen med avvikelse för redovisning av flyktingverksamheten. Se kapitel RR och BR.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans och underskott från tidigare år har återhämtats tidigare. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed med några avvikelser.

3.2. God ekonomisk hushållning

I Budget 2016 och verksamhetsplan 2016-2018 framgår att Laxå kommuns styrmodell har som syfte att producera verksamhet med högsta kvalitet utifrån de resurser som finns till förfogande. Styrningen utgår från kommunens vision, gällande lagstiftning och nationella mål.

Kommunfullmäktige styr genom fastställda övergripande mål. De ekonomiska ramarna är medel för att nå målen. Det är respektive nämnd/verksamhet som är ansvarig att ta fram detaljerade mål med tillhörande plan med aktiviteter som gör att nämnden/verksamheten når kommunfullmäktiges övergripande mål.

3.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2016:

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2016	Utfall 2016	Måluppfyllelse, KS bedömning
Förändringen av eget kapital ska uppgå till 10 mnkr 2016.	Resultatet för 2016 motsvarar 32,4 mnkr.	Resultatet visar att målet är uppfyllt
Soliditeten ska förbättras och långsiktigt uppgå till 20 procent.	Soliditeten för kommunen exklusive pensionsåtagande motsvarar drygt 20 % 2016. Inklusive pensionsåtagandet är soliditeten -52 %	Målet är en förbättring och långsiktigt uppgå till 20 %. Målet är uppfyllt för 2016
Likviditeten ska vid årets slut uppgå till minst en månads skatteintäkter och utjämningsbidrag.	Likviditeten uppgår till 41,7 mnkr vid årsskiftet. En månads skatteintäkter och utjämningsbidrag motsvarar drygt 26 mnkr.	Målet är uppfyllt

Av redovisningen framgår att samtliga mål uppfylls.

Mål för verksamheten

Kommunfullmäktige har fastställt 17 st övergripande mål för nämnderna, det framgår dock inte någon koppling till god ekonomisk hushållning.

Samtliga övergripande mål beskrivs och utvärderas i årsredovisningen med avvikelse för de övergripande målen riktade till de helägda bolagen.

I årsredovisningen bedöms åtta av målen vara uppfyllda, ett av målen bedöms inte vara uppfyllt och resterande åtta mål bedöms delvis vara uppfyllda eller ej bedömda då enkätresultat mm ej är klart. Dessa bedöms samlat bli uppfyllda inom utsatt tid.

3.2.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2016 är uppfyllda.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall delvis är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. De verksamhetsmässiga målen för 2016 är delvis uppfyllda. Vi noterar att några av målen avses nås under kommande år samt att bolagen ej återrapporterat måluppfyllelsen av de antagna övergripande målen för bolagen.

Styrelsen lämnar en kort sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen.

3.3. Rättvisande räkenskaper

3.3.1. Iakttagelser

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL 5.1 och omfattar tillräckliga noter.

Resultaträkningen redovisar i allt väsentligt/inte samtliga kommunens intäkter och kostnader för året samt hur det egna kapitalet har förändrats under räkenskapsåret. Jämförelse med föregående år lämnas för varje delpost.

Årets resultat är positivt och uppgår till 32,4 mnkr (14,9 mnkr). Resultatet medför därför en positiv avvikelse mot budget med ca 22,4 mnkr.

Av lämnade resultatkommentarer redogörs kort för budgetavvikelserna.

Resultaträkning, mnkr	Utfall 2016	Budget 2016	Budget- avvikelse	Utfall 2015
Verksamhetens intäkter	143,4	106,7	36,7	91,1
Verksamhetens kostnader	-423,2	-406,5	-16,7	-378,7
Jämförelsestörande post	0,0	0,0	0,0	2,8
Avskrivningar	-5,2	-4,7	-0,5	-4,8
Verksamhetens nettokostnader	-285	-304,5	19,5	-289,6
Skatteintäkter	236,4	238,0	-1,6	233,6
Generella statsbidrag och utjämning	80	77,9	2,1	70,7
Finansiella intäkter	2,3	1,2	1,1	1,8
Finansiella kostnader	-1,3	-2,6	1,3	-1,6
Årets resultat	32,4	10,0	22,4	14,9

Av resultaträkningen kan utläsas att skatteintäkterna inklusive generella statsbidrag har ökat med 4 % och verksamhetens nettokostnader med - 2 %.

Verksamhetens intäkter har ökat markant d v s 53 % (49 mnkr) och framförallt är det ersättningar från Migrationsverket som ökat och redovisats här. För 2016 har också kommunen bokat upp fordringar (80 % av ansökt belopp t o m 2016-12-31) för EKB som tidigare ej genomförts. Denna post motsvarar 13,7 mnkr. Tillfälligt stöd från Migrationsverket motsvarande 32,6 mnkr varav 2,5 bokfördes på 2015 har redovisats här.

Verksamhetens kostnader har ökat med 12 % (44 mnkr). Framförallt avser det ökade personalkostnader (ökat antal anställda samt förändring semesterlöneskuld). Även noteras ökade kostnader för köp av huvudverksamhet, fastighetskostnader/entreprenader samt förbrukningsmaterial mm.

Finansnettot har förbättrats med anledning av återbetalning av lån samt placering.

Vid granskningen av resultaträkningen har bland annat följande väsentliga avvikelser noterats:

- Generellt statsbidrag erhållet december 2015 från Migrationsverket har inte redovisat i enlighet med god sed. Bidraget på totalt 32,6 mnkr ska i resultaträkningen klassificeras som generellt statsbidrag (såsom det gjordes i årsredovisningen för 2015) och det skall framgå i not till resultaträkningen hur bidragets storlek samt hur periodiseringen har skett. Laxå har klassificerat inkomsten som verksamhetens intäkter, det framgår ej hur stor del av intäkterna som avser ersättningen.
- Intäkter för migration har balanserats som skuldpost, vilket medför för lågt redovisade intäkter. Belopp som avser 2016 har i BR förts över till kommande års flyktingverksamhet. Verksamheten 2016 finansierades med det särskilda statsbidrag som kommunen erhöll i dec 2015.
- Differens har noterats avseende årets kommunalskattebetalningar med -392 tkr samt differens slutavräkning 2015 + 244 tkr. Netto +148 tkr för lågt upptagna skatteintäkter i RR.

Felen bedöms som materiella och påverkar räkenskaperna för år 2016 i väsentlig omfattning.

Balansräkning

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Balansräkningen redovisar i allt väsentligt kommunens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen. Balansposterna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade samt har värderats enligt principerna i KRL.

Från och med 2014 finns ett specifikt krav på komponentavskrivning av kommunens materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4). Anpassning har skett avseende investeringar gjorda fr o m 2014, dock ej för genomförda investeringar före 2014. Flertalet byggnader finns dock ej i kommunens ägo.

Avsättningar för pensioner redovisas i enlighet med bestämmelserna i den kommunala redovisningslagen vilket medför att pensionsförmåner intjänade före år 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse. Lägre avsättningar noteras i jmf med föregående år. Dock överensstämmer det mot underlagen från KPA.

Avsättningar för återställning av deponi har inte uppdaterats per balansdagen.

Som framgår av resultaträkningen har konstaterats att kommunen avviker från god redovisningssed när det gäller redovisning av medel erhållna för flyktingverksamheten.

Vid granskningen av balansräkningen har följande väsentliga avvikelser noterats:

- Kortfristiga skulder är för högt redovisade. Överskott avseende verksamheten migration har balanserats och ej intäktsredovisats vilket strider mot god redovisningssed uttolkat av Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Felen ovan bedöms som materiella och påverkar räkenskaperna för år 2016 i väsentlig omfattning.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd enligt gällande rekommendation med avvikelse för utbetalda bidrag för infrastruktur som inte redovisats på egen rad enligt rekommendation.

Den omfattar inte tillräckliga noter vilket utgör en avvikelse mot god redovisningssed.

Överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen finns i allt väsentligt. Dock noteras avvikelser gällande årets investeringar, kortfristiga fordringar samt av och nedskrivningar vilket påtalats.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte kommunens räkenskaper och omfattar motsvarande noter. Uppställningen följer god redovisningssed. Notapparat till kassaflödesanalysen finns ej vilket är en avvikelse från RKR's rekommendation.

Konsolideringen innefattar samtliga de företag som enligt kraven i RKR:s rekommendation 8.2 Sammanställd redovisning ska ingå. Eliminering av koncerninterna poster har i allt väsentligt utförts.

Texten gällande de helägda bolagen bör kompletteras med måluppfyllelsen och inte bara en beskrivning av ägardirektiven.

Tilläggsupplysningar och redovisningsprinciper

Detaljgranskning har ej skett i årets redovisning. En del poster har granskats översiktligt i samband med genomgång av resultaträkning och balansräkning.

Eventuella avsteg från KRL samt rekommendationer kan dock på ett tydligare sätt framgå i årsredovisningens redovisningsprinciper. Bra är om tillämpade redovisningsprinciper beskriver *varje särskild rekommendation med nr* och eventuella förändringar av dessa som årsredovisningens intressenter måste känna till för att rätt förstå årsredovisningens innehåll.

3.3.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande med **undantag** för redovisning av erhållna medel för migrationsverksamheten. Räkenskaperna är upprättade enligt god redovisningssed med avvikelse för redovisning av migrationsverksamheten.

2017-04-10

Karin Jäderbrink
Uppdragsledare/projektledare